

گزارش کارشناسی

پرونده‌های دیوان عدالت اداری

در خصوص:

ابطال بند «۴» مصوبه شماره ۹۲۳۰۸/ت/۴۰۵۸۷ مورخ

۱۳۸۷/۶/۷ هیئت وزیران

کد گزارش: ۹۵۰۲۰۱۳

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۰۲/۱۹

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه گزارش

گزارش کارشناسی پرونده‌های دیوان عدالت اداری

موضوع:

ابطال بند «۴» مصوبه شماره ۹۲۳۰۸/ت/۴۰۵۸۷ مورخ

۱۳۸۷/۶/۷ هیئت وزیران

تهیه و تنظیم:

محمد برومند

نظارت:

محمدعلی فراهانی و محمدهادی زرافشان

پژوهشکده شورای نگهبان

شماره گزارش: ۹۵۰۲۰۱۳

تاریخ تنظیم: ۱۳۹۵/۰۲/۱۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گزارش کارشناسی پرونده‌های استعلامی دیوان عدالت اداری

موضوع شکایت: ابطال بند «۴» مصوبه شماره ۹۲۳۰۸/ت/۴۰۵۸۷ ک مورخ

۱۳۸۷/۶/۷ هیئت وزیران

شاکی: آقای جبار رحمانی

طرف شکایت: هیئت وزیران

جهات مغایرت شرعی: مغایرت با نظر و فتوای مراجع عظام تقلید

شماره و تاریخ نامه دیوان: ۱۴۸۱۹۳/۲۰۰/۱۴۱۰/۲۱۰/۹۰۰۰ - ۱۳۹۴/۹/۲۳

مقدمه

آقای جبار رحمانی درخصوص ابطال قسمتی از مصوبه هیئت وزیران به دیوان عدالت اداری شکایت کرده است. از نظر وی مصوبه مذکور، بی آنکه امر کارشناسی دخالت داده شود، به از رده خارج کردن و اسقاط وسایل نقلیه منجر شده است و این امر را به استناد استفتائاتی که انجام داده، مغایر شرع اعلام کرده است.

شرح و بررسی

تبصره «۱۳» ماده واحد «قانون بودجه سال ۱۳۸۵ کل کشور»^۱ و نیز سال

۱. «به منظور دستیابی به توسعه پایدار شهری جهت حفظ محیط زیست و در راستای تحقق جزء «۳» بند

۱۳۸۶، به دولت اجازه می‌داد که درخصوص سامان‌دهی حمل‌ونقل عمومی و خارج‌کردن خودروهای فرسوده از چرخه حمل‌ونقل اقدام کند. بعد از آن با تصویب «قانون توسعه حمل‌ونقل و مدیریت مصرف سوخت» در تاریخ ۱۳۸۶/۹/۱۸، دولت مکلف شد در راستای سامان‌دهی حمل‌ونقل عمومی وارد فاز اجرایی شود. براساس ماده (۱) این قانون^۱ خارج‌کردن خودروهای فرسوده

→

«الف» ماده (۳۰)، بند «الف» ماده (۲۲) و بندهای «الف» و «ب» ماده (۶۲) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، به دولت اجازه داده می‌شود برای توسعه حمل‌ونقل عمومی (حمل‌ونقل ریلی شهری، ناوگان اتوبوس‌رانی و تاکسی‌رانی شهری) و خارج‌کردن خودروهای فرسوده از چرخه حمل‌ونقل، در سال ۱۳۸۵ حداکثر تا چهارمیلیارد (۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) دلار را از طریق منابع مالی خارجی (فاینانس) در چارچوب بند «۵» تبصره «۲» و یکمیلیارد و پنجاه و دومیلیون و شش‌صدهزار (۱,۰۵۲,۶۰۰,۰۰۰) دلار [را] با استفاده از حساب ذخیره ارزی موضوع ردیف ۳۱۰۳۰۵ تأمین و در جهت انجام اقدامات زیر اختصاص دهد...»

۱. «دولت مکلف است در جهت توسعه حمل‌ونقل درون‌شهری و برون‌شهری کشور و مدیریت بر مصرف سوخت، نسبت به بهینه‌سازی عرضه خدمات حمل‌ونقل (از طریق اصلاح و توسعه شبکه حمل‌ونقل ریلی، برقی‌کردن خطوط و اجرای علائم و تأسیسات و ارتباطات، افزایش سرعت در شبکه ریلی، یکپارچه‌سازی و سامان‌دهی مدیریت حمل‌ونقل، اصلاح قیمت‌ها، ایمن‌سازی و بهبود تردد، بهسازی و از رده خارج‌نمودن خودروهای فرسوده سبک و سنگین مسافری و باری درون و برون شهری، تبدیل خودروهای بنزین‌سوز و گازوئیل‌سوز به دوگانه‌سوز، الزام معاینه فنی، توسعه ناوگان حمل‌ونقل همگانی ون و مینی‌بوس و مدی‌بوس و اتوبوس، استفاده از سامانه هوشمند حمل‌ونقل، ساخت و توسعه شبکه آژادراه‌ها و بزرگراه‌های بین شهری، حمل ترکیبی کالا از مبدأ تا مقصد نهایی با شبکه ریلی و شبکه مکمل جاده‌ای، الزام به داشتن توقفگاه در انواع کاربری‌ها، احداث توقفگاه‌های عمومی، سامان‌دهی و ایجاد توقفگاه‌ها و پایانه‌های بار و مسافر شهری و برون‌شهری اعم از ریلی و جاده‌ای در نقاط مناسب از شهرها و حومه آن، افزایش امنیت و قابلیت اطمینان و دسترسی، بهینه‌سازی تقاضای حمل‌ونقل (از طریق اصلاح فرایندهای اداری، کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات، اصلاح کاربری زمین و آمایش سرزمین، اعمال محدودیت‌های ترافیکی، آموزش و فرهنگ‌سازی)، بهینه‌سازی مصرف انرژی (از طریق عرضه بنزین و گازوئیل در بخش‌های حمل‌ونقل و صنعت و کشاورزی با اولویت کارت هوشمند سوخت، احداث جایگاه‌های عرضه گاز، حمایت از ابداعات و اختراعات مؤثر در کاهش مصرف سوخت)، بهینه‌سازی تولید خودرو (از طریق تولید خودروهای گازسوز، تأمین تجهیزات استفاده از گاز توسط خودروها، حمایت از تولید خودروهای برقی، دنیوریوی (هیبریدی) و کم‌مصرف،

←

سبک و سنگین مسافری و باری درون و برون شهری، یکی از تکالیف دولت دانسته شده است.

وزرای عضو ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت کشور در تاریخ ۱۳۸۷/۶/۷ به استناد اصل ۱۳۸ قانون اساسی تصویب‌نامه‌ای را صادر کرده‌اند که بند «۴» آن^۱ کامیون‌های بالای ۲۵ سال را فرسوده اعلام کرده و شاکی پرونده به این بند اعتراض کرده است. ذکر این نکته لازم است که برطبق این مصوبه، در قبال از رده خارج کردن وسیله نقلیه فرسوده، تسهیلاتی جهت جایگزینی وسیله نقلیه جدید، به صاحب وسیله نقلیه فرسوده داده می‌شود.^۲

از لحاظ قانونی، همان‌گونه که اشاره شد، این تصویب‌نامه براساس موازین قانونی صادر شده است و ایراد حقوقی ندارد.

اما شکایت شاکی، علاوه بر خروج از اختیارات قوه مجریه، براساس مغایرت با موازین شرع شکل گرفته است که در ذیل دلایل وی مطرح خواهد شد.

شاکی صرف گذشتن مدت مذکور در تصویب‌نامه (۲۵ سال برای کامیون) را برای اسقاط کردن وسیله نقلیه کافی نمی‌داند و معتقد است که برای تشخیص

→

استانداردسازی تولید خودروی سبک و سنگین و موتورسیکلت در مصرف سوخت و کاهش آلاینده‌گی و خروج بنزین و گازوئیل از سبد حمایتی، حداکثر از ابتدای سال ۱۳۹۱ هجری شمسی اقدام نماید.»
۱. موضوع شکایت شاکی به بند «۴» مصوبه شماره ۴۰۵۸۷/ت/۹۲۳۰۸ مورخ ۱۳۸۷/۶/۷ مربوط است که به اشتباه، بند «۴» تبصره (۳) تصویب‌نامه شماره ۱۸۷۰۶/ت/۳۷۱۹۲ ه مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۱۱ درج شده است.

۲. بند «۵» مصوبه مذکور: «تسهیلات بانکی و یا کمک بلاعوض برای از رده خارج شدن وسایل نقلیه فرسوده، متناسب با ارزش وسیله نقلیه فرسوده، حداکثر تا پایان سال ۱۳۹۴ اعطا می‌گردد...». (لازم به ذکر است که مهلت استفاده از این تسهیلات تمدید نیز شده است)

وسایل نقلیه اسقاطی، علاوه بر در نظر گرفتن مدت زمان ساخت وسیله نقلیه، باید نظر کارشناسی نیز دخیل باشد. وی ضمن شرح مآوقع، حکم شرعی اسقاط وسیله نقلیه به صرف گذشتن مدتی خاص و بدون نظر کارشناسی و رضایت مالک را از چند تن از آیات عظام درخواست کرده است که ایشان نیز در پاسخ مطالبی را ذکر کرده‌اند. شاکی از این پاسخ‌ها به‌عنوان مستند مغایر شرع بودن مصوبه مذکور استفاده کرده است.^۱

جمع بندی

موضوع اصلی شکایت شاکی مربوط به مصوبه وزرای عضو ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت کشور می‌شود که این مصوبه، به استناد صلاحیتی تصویب شده که «قانون توسعه حمل و نقل و مدیریت مصرف سوخت» مبنی بر از رده خارج کردن خودروهای فرسوده، به دولت داده است. بنابراین شکایت شاکی از لحاظ حقوقی، خالی از وجهت به نظر می‌رسد.

۱. پاسخ‌های ذیل به ایشان داده شده است:

آیت‌ا... ناصر مکارم شیرازی: «تخلف از قوانین و مقررات حکومت اسلامی جایز نیست.»

آیت‌ا... علی محمدی تاکندی:

«اینجانب پرونده و شکوائیه آقای جبار رحمانی را خواندم. قانون کلی وزیران برای خواباندن ماشین‌ها از سال فلان تا سال فلان، کافی نیست؛ ممکن است کسی ماشین خود را اکثر خوابانده، سالم نگه داشته. پس معیار، کارشناس متعهد است؛ اگر کارشناس تشخیص داده ماشین سالم است، حکم به خواباندن آن حرام است. امید است ان شاء... دقت شود.»

«... هیئت مسئولین بالا تصویب نمودند با صلاح دید خودشان درست است، اما در مصادیق و موارد ماشین‌ها باید به کارشناس محول شود، بدون کارشناسی خلاف شرع است. چون کسی که ماشین او سلام است پایمال می‌شود. ان شاءالله مواظب باشید.»

آیت‌ا... حاج‌محمود هدایتی: «این امر در صورت عدم رضایت مالک، خلاف شرع است.»

امام خمینی (ره):

و از شورایی محترم نگهبان می‌خواهم و توصیه می‌کنم، چه در نسل حاضر و
چه در نسل‌های آینده، که با کمال دقت و قدرت و نظایف اسلامی و ملی خود
رایجاً و تحت تأثیر هیچ قدرتی واقع نشوند و از قوانین مخالف با شرع مطهر و
قانون اساسی بدون هیچ ملاحظه‌ای جلوگیری نمایند.

(صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۲۲)

بزرگسازده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید سبهد قرنی، کوچه خسرو، پلاک ۱۲

صلدوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵ تلفکس: ۸۸۳۳۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir